

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»

Навчально-науковий інститут мистецтв

Кафедра методики викладання образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та дизайну

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ
ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ УЧНІВ
ЗАСОБАМИ МИСТЕЦТВА

Освітня програма:	Середня освіта (Образотворче мистецтво)
Спеціальність	<u>014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)</u>
Спеціалізація	<u>014.12 Образотворче мистецтво</u>
Галузь знань	<u>01 Освіта/Педагогіка</u>

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № __ від “_” ____ 2019 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Психолого-педагогічні аспекти формування художньо-естетичної культури учнів засобами мистецтва
Викладач (-і)	Доц. Бабельська Людмила Василівна
Контактний телефон викладача	0959061974
Е-mail викладача	stepanova@gmail.com
Формат дисципліни	Лекції, практичні, самостійна робота
Обсяг дисципліни	90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/index.php?
Консультації	Один раз на тиждень (понеділок) з 14 до 15 год.
2. Анотація до курсу	
<p>Психолого-педагогічні аспекти формування художньо-естетичної культури учнів засобами мистецтва – складова блоку фахових дисциплін професійної підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва. Її вивчення передбачає ґрунтовну теоретичну та практичну підготовку студентів за спеціальністю “Образотворче мистецтво” до здійснення освітньої роботи з формування художньо-естетичної культури учнів загальноосвітньої школи. Вона включає оволодіння теоретико-методичними основами естетичного виховання школярів з опорою на засвоєння відомостей про психолого-педагогічні закономірності художньо-естетичного розвитку особистості, формування у студентів практичних умінь застосовувати різноманітні способи та прийоми виховного впливу, опанування основами удосконалення власної естетичної культури як складової професійної підготовки.</p> <p>У першому змістовому модулі розкриваються загальні наукові основи процесу формування художньо-естетичної культури особистості засобами мистецтва, найбільш педагогічно ефективні шляхи та способи організації освітнього процесу з метою забезпечення художньо-естетичного розвитку школярів у позакласній та позашкільній роботі.</p> <p>Зміст другого змістового модуля курсу має на меті формування у студентів психолого-педагогічних знань, удосконалення практичних умінь, збагачення досвіду творчої діяльності та опанування методикою формування художньо-естетичної культури дітей молодшого шкільного віку та підлітків у педагогічній практиці. Значна увага приділяється якості відпрацювання практичних робіт, організації самостійної роботи та індивідуальної творчої діяльності студентів у позанавчальний час.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
Формування готовності майбутніх учителів образотворчого мистецтва до здійснення творчої художньо-педагогічної діяльності для реалізації виховних завдань мистецької освітньої галузі Державного стандарту освіти.	
Ознайомлення студентів з науково-методичними основами формування художньо-естетичної культури учнів у сучасній школі; формування ґрунтовної компетентності майбутніх вчителів образотворчого мистецтва щодо проведення позакласних заходів з естетичного виховання з учнями; сприяння творчій ініціативі майбутніх учителів, їх умінню інтегрувати в освітній процес психолого-педагогічні знання та знання з основ мистецтвознавства; готовність до реалізації здобутих знань та вмінь під час проведення педагогічної практики за сучасними вимогами Нової української школи.	
4. Результати навчання (компетентності)	
<p>Інтегральна компетентність. Здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, що потребують інтеграції знань і прийняття рішень у практиці викладання образотворчого мистецтва в загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладах та у процесі навчання за спеціальністю.</p> <p>Складові професійної компетентності</p>	

Комунікативна - здатність письмово й усно спілкуватися (комунікувати) українською - державною мовою; здатність реагувати мовними засобами на повний спектр соціальних і культурних явищ - у навчанні і на практиці; здатність використовувати засоби художньої виразності у сучасному полікультурному просторі.

Соціальна і громадянська компетентність - здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію в загальноосвітньому процесі, працювати в команді з дотриманням етичних норм і цінностей сучасного мультикультурного суспільства, діяти соціально відповідально та з почуттям поваги до оточуючих.

Контрольна - здатність вчитися самостійно й автономно, розробляти власну траєкторію саморозвитку упродовж навчання в університеті та усього життя, оцінювати прогрес і результати навчання.

Управлінська - здатність забезпечувати особисту та групову відповідальність за дотримання виконавської дисципліни, вміння визначати і наполегливо реалізовувати поставлені завдання і взяті обов'язки.

Фахові (предметні) компетентності

Здатність до практичної художньої діяльності.

Здатність до творчої, художньо-педагогічної, організаторської та художньо-естетичної діяльності, спрямованої на духовний і культурний розвиток особистості.

Здатність планувати процес навчання образотворчого мистецтва у загальноосвітній школі та у позашкільних закладах, забезпечувати його реалізацію та оцінку отриманих результатів.

Здатність до організації і проведення позаурочної та позакласної роботи (вихід на пленер, екскурсії в музейні установи, участь у мистецьких проектах, майстер-класах, виставках).

Здатність до застосування в освітньому процесі сучасних художньо-педагогічних технологій.

Здатність керувати художньо-творчою діяльністю учнів, враховуючи їх вікові та індивідуальні особливості.

Здатність до виявлення творчих здібностей дитини, застосовуючи методи діагностування навчальних та художньо-творчих досягнень учнів та прогнозувати їх особистісний розвиток.

Здатність застосовувати засоби образотворчого мистецтва в процесі естетичного виховання школярів.

Здатність застосовувати сучасні методики і освітні технології для забезпечення якості оволодіння основами образотворчості в середніх загальноосвітніх закладах з поглибленим вивченням образотворчого мистецтва.

Результати навчання:

- формування інтегральної компетентності-здатність та готовність до вирішення нестандартних проблем та завдань в галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що потребують інтегрованих знань застосування певних теорій і методів відповідної науки;

- планувати процес навчання образотворчого мистецтва в загальноосвітній школі та позашкільному закладі, здійснювати організацію і проведення позакласної роботи з відвідування виставок, майстер-класів, музеїв, мистецьких фестивалів тощо;

- здатність формувати уявлення про сутність, види та жанри мистецтва, вміння фахово орієнтуватися у сучасному світовому та українському образотворчому просторі, засвоєння системи мистецьких знань, художньо-естетичних понять і категорій, необхідних для викладання образотворчих дисциплін у школі та позашкільних закладах;

- володіння образотворчою грамотою на рівні, необхідному для сприймання, оцінки, створення художнього образу та консультування творчих особистостей в процесі освітньо-практичної діяльності;

- формування художньої компетентності - здатності реалізувати свій естетичний потенціал (знання, уміння, досвід, особистісні якості) на практиці для успішної художньо-професійної діяльності, усвідомлюючи відповідальність за її результати;

- здатність оцінювати історичну та соціокультурну ситуації в Україні та сучасному світі, розширення загального кругозору майбутнього вчителя та підвищення його інтелектуального рівня;

- розвиток загальних творчих здібностей; стимулювання образного мислення, формування

навичок художньої самоосвіти, виховання естетичного сприйняття дійсності та особистісно-ціннісного ставлення до мистецтва;

- розвиток загальних творчих здібностей; стимулювання образного мислення, формування навичок художньої самоосвіти, виховання естетичного сприйняття дійсності та особистісно-ціннісного ставлення до мистецтва;
- виховання світоглядних уявлень і ціннісних художніх орієнтацій, розуміння зв'язків мистецтва з природним і предметним середовищем, життєдіяльністю людини, зокрема сучасними технологіями та засобами масової інформації;
- виховання здатності сприймати, інтерпретувати та оцінювати художні твори, висловлювати особистісне ставлення до них, аргументуючи свої думки та оцінки;
- здатність керувати художньо-творчою діяльністю учнів, враховуючи їх вікові та індивідуальні можливості, спонукати до самореалізації та самовдосконалення;
- здатність застосовувати сучасні методики і освітні технології для забезпечення якості вивчення учнями образотворчого мистецтва в загальноосвітніх школах та позашкільних закладах.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	14
Практичні заняття	16
Самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/ Вибірковий
четвертий	образотворче мистецтво	другий	нормативний

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Змістовий модуль I. Теоретичні основи формування естетичної культури особистості. Тема 1. Сутність і структура естетичної культури особистості	Лекція-візуалізація, практичне	Концепція художньо-естетичного виховання учнів у загальноосвітніх навчальних закладах /АПН України; МОН України. – К., 2004. // http://uazakon.com/document/fpart77/idx77597.htm Державний стандарт початкової освіти. Прийняття від 21 лютого 2018 р. № 87. URL: https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-zatverzhennya-derzhavnogo-standartu-pochatkovoyi-osviti Закон України Про освіту. Прийняття від 05.09.2017 URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19	Опрацювання нормативних документів, виконання завдань аналізу термінології (8 годин)	Максимальна оцінка - 5	два тижні
Тема 2. Наукові підходи, психолого-педагогічні механізми	Лекція, практичне	Гатеж Н.В. Особливості виховання естетичної культури учнів. <i>Молодий вчений</i> , 2017, №3. С. 3623–65.	Опрацювання теоретичних питань, виконання завдань	Максимальна оцінка - 5	два тижні

формування естетичної культури		Комарова А. И. Эстетическая культура личности. – Київ : Вища школа, 1988. 150 с.	(8 годин)		
Тема 3. Класифікація мистецтв у сучасному мистецтвознавстві.	Лекція, практичне	Культурологія : Навч. посіб. / упорядн. О. І. Погорілий, М. А. Собуцький. Київ : Вид. дім «КМ Академія», 2003. 316 с. Яремків М., Кругляк О. Мистецтво: види, жанри: словник-довідник образотворчих термінів. Тернопіль: Підручники і посібники, 2010. 80 с.	Опрацювання теоретичних питань, виконання завдань (8 годин)	Максимальна оцінка - 5	два тижні
Змістовий модуль 2 Виховні, творчо-компетентнісні і розвивальні основи формування художньо-естетичної культури учнів засобами мистецтва Тема 4. Мета і завдання естетичного виховання. Форми і методи виховання естетичної культури учнів.	Лекція, практичне	Зязюн І.А. Виховання естетичної культури школярів: навч. посіб. Київ : ІЗМН, 1998. 156 с. Масол Л. М. Художньо-педагогічні технології в основній школі: єдність навчання і виховання : метод. посіб. Харків: «Друкарня Мадрид», 2015. 178 с.	Опрацювання теоретичних питань. Розробка плану заходів естетичного виховання учнів. (8 годин)	Максимальна оцінка - 5	два тижні
Тема 5. Формування культурної компетентності особистості як психолого-педагогічна проблема.	Лекція, практичне	Концепція художньо-естетичного виховання учнів у загальноосвітніх навчальних закладах / АПН України; МОН України. – К., 2004. // http://uazakon.com/document/fpart77/idx77597.htm Концепція Нової української школи. URL: https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola Державний стандарт початкової освіти. Прийняття від 21 лютого 2018 р. № 87. URL: https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnogo-standartu-pochatkovoyi-osviti Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / Під заг. ред. Бібік Н. М. К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.	Опрацювання теоретичних питань, аналіз стандартів та концепцій (8 годин)	Максимальна оцінка - 5	два тижні

Тема 6. Розвиток творчих здібностей школярів у процесі викладання образотворчого мистецтва та ДПМ	Лекція, практичне	Барко В.І., Тютюнников А.М. Як визначити творчі здібності дитини? - К. Україна, 1991. 79 с.	Опрацювання теоретичних питань. Аналіз інноваційного досвіду вчителя ОМ з розвитку творчих здібностей учнів (8 годин)	Максимальна оцінка - 5	два тижні
Тема 7. Особливості процесу формування художньо-естетичної культури дітей у початковій та середній ланці освіти. Вчитель як суб'єкт художньо-педагогічної взаємодії.	Лекція, 2 практичні	Комарова А. И. Эстетическая культура личности. – Київ : Вища школа, 1988. 150 с. Верб М.А. Педагогические основы формирования эстетической культуры старших школьников: Учеб. пособие для студентов пед. ин-тов. Ленинград, : ЛГПИ, 1976. 82 с.	Опрацювання теоретичних питань. Розробка майстер-класу. (12 годин)	Максимальна оцінка - 5	два тижні

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	Екзамен, максимальна підсумкова оцінка – 100 балів. Оцінка включає 50 балів за написання письмового екзамену та 50 балів: оцінки за практичні заняття (40 балів) і контрольну роботу та самостійну роботу (по 5 балів).
Вимоги до письмової роботи	Контрольна робота, що складається з п'яти теоретичних пошукових завдань.
Практичні заняття	Максимальна оцінка –40 балів
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 60 % завдань

7. Політика курсу

Пропущені лекційні заняття не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу обов'язкове, контролюється тестовими завданнями.

Лекційні матеріали а також додаткові ресурси для засвоєння змісту курсу є доступними на сайті дистанційної освіти за поданим вище посиланням.

Відвідування студентами практичних занять є обов'язковим. Якщо студент пропустив практичне заняття, необхідно опрацювати теоретичний матеріал з теми і виконати всі практичні завдання, які виконувалися на цьому занятті, та отримати відповідну оцінку.

Обов'язковим є написання контрольної роботи та виконання самостійної роботи. Неприпустимий плагіат у контрольній роботі та списування на іспиті.

Контактні дані для онлайн допомоги та консультування вказані у загальній інформації до силабусу.

8. Рекомендована література

Барко В.І., Тютюнников А.М. Як визначити творчі здібності дитини? – Київ : Україна, 1991. 79 с.
 Верб М.А. Педагогические основы формирования эстетической культуры старших школьников: Учеб. пособие для студентов пед. ин-тов. Ленинград : ЛГПИ, 1976. 82 с.
 Гатеж Н.В. Интегративний підхід у вихованні естетичної культури школярів. *Ключові питання наукових досліджень у сфері педагогіки та психології у XXI ст.*: Львів, Ч.2. С. 20–23.
 Гатеж Н.В. Особливості виховання естетичної культури учнів. *Молодий вчений*, 2017, №3. С. 3623–65.
 Гриньова В.М. Духовність та культура особистості. Проблеми сучасного мистецтва і культури. *Теоретико-методологічні питання педагогіки, культурології і мистецтвознавства* : зб. наук. праць. Київ. 1998. С. 1–10.
 Державний стандарт початкової освіти. Прийняття від 21 лютого 2018 р. № 87. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnogo-standartu-pochatkovoyi-osviti>
 Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України ; гол. ред. В. Г. Кремень. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 1024 с.
 Естетика : навч. посіб. / П. Колесніков та ін.; за ред. В.О. Лозового. Київ : Юрінком Інтер, 2007. 208 с.
 Естетичне виховання дітей та молоді: теорія, практика, перспективи розвитку: збірник наукових праць / за ред. О. А. Дубасенюк, Н. Г. Сидорчук. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2012. 560 с.
 Эстетическое сознание и художественная культура / за ред. В. И. Мазепа. Київ : Наукова думка, 1983. 293 с.
 Закон України Про освіту. Прийняття від 05.09.2017 URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>

Зязюн І.А. Виховання естетичної культури школярів: навч. посіб. Київ : ІЗМН, 1998. 156 с.

Зязюн І. А. Естетичний досвід особи; формування і сфери вияву. Київ : Вища шк., 1976. 174 с.

Каган М.С. Человеческая деятельность: опыт системного анализа. Москва : Политиздат, 1974. 328 с.

Комарова А. И. Эстетическая культура личности. – Київ : Вища школа, 1988. 150 с.

Концепція Нової української школи. URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola>

Концепція художньо-естетичного виховання учнів у загальноосвітніх навчальних закладах / АПН України; МОН України. – К., 2004. // <http://uazakon.com/document/fpart77/idx77597.htm>

Костюк Г. С. О взаимоотношении воспитания и развития ребенка. *Советская педагогика*, 1956. № 12. С. 68–80.

Крылова Н.Б., Печко Л.П. Формирование эстетической культуры личности: школа, трудовой коллектив, вуз. Москва : Знания, 1986. 64 с.

Культурологія : Навч. посіб. / упорядн. О. І. Погорілий, М. А. Собуцький. Київ : Вид. дім «КМ Академія», 2003. 316 с.

Макаренко А. С. Методика воспитательной работы. Київ : Рад. школа, 1990. 168 с.

Масол Л. М. Художньо-педагогічні технології в основній школі: єдність навчання і виховання : метод. посіб. Харків: «Друкарня Мадрид», 2015. 178 с.

Миропольська Н. Виміри сформованості художньої культури школярів. *Мистецтво і освіта*. 2003. №1. С. 20–23.

Нова українська школа: порадник для вчителя / Під заг. ред. Бібік Н. М. К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.

Педагогіка : Навч. посіб. для студентів університетів / за ред. А. М. Алексюка. Київ : Вища школа, 1995. 296 с.

Психологічний словник / за ред. В. І. Войтка. Київ : Вища школа, 1982. 234 с.

Рудницька О.П. Мистецтво у контексті розвитку духовної культури особистості. *Художня освіта: проблеми виховання молоді*: зб. наук. статей. Київ : ІЗМН, 1997. С.3–10.

Сухомлинський В.О. Розумове виховання і всебічний розвиток особистості. Вибрані твори : в 5 т. Київ : Радянська школа, 1976. Т. 1. С. 91–106.

Фіцула М. М. Педагогіка : Навч. посіб. Вид. 2-ге, випр., доп. Київ : Академвидав, 2007. 660 с.

Шевцов Е. В. Эстетическое воспитание: пути и проблемы. Москва : Знание, 1988. 63 с.

Ягупов В. В. Педагогіка : навч. посіб. Київ : Либідь, 2002. 560 с.

Яремків М., Кругляк О. Мистецтво: види, жанри: словник-довідник образотворчих термінів. Тернопіль: Підручники і посібники, 2010. 80 с.

Викладач: доцент Бабельська Л.В.